

ISSN 2616-7174

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің

ХАБАРШЫСЫ

BULLETIN

of the L.N. Gumilyov
Eurasian National University

ВЕСТНИК

Евразийского национального
университета имени Л.Н. Гумилева

ЖУРНАЛИСТИКА сериясы

JOURNALISM Series

Серия **ЖУРНАЛИСТИКА**

№3 (124) / 2018

1995 жылдан бастап шығады

Founded in 1995

Издается с 1995 года

Жылына 4 рет шығады

Published 4 times a year

Выходит 4 раза в год

Астана, 2018

Astana, 2018

Бас редакторы **Қайрат Сак**

филология ғылымдарының кандидаты, профессор (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары **Аймұханбет Есдәулетов** *ф.ғ.канд., доцент (Қазақстан)*

Бас редактордың орынбасары **Гүлнар Кендірбай** *PhD (АҚШ)*

Редакция алқасы

Алдабергенов Қырықбай	Т. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Асанов Қойлыбай	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Әбдіманов Өмірхан	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Әбішева Вера	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Бейсенқұлов Аязби	Ф. ғ. к., доцент (Қазақстан)
Браун Михаил	PhD, проф. (АҚШ)
Дзялошинский Иосиф	Ф. ғ. д., проф. (Ресей)
Жақып Бауыржан	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Жусупова Алматы	ф.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Ирназаров Кудрат	Т. ғ. д., проф. (Өзбекстан)
Корконосенко Сергей	Саяси ғ. д., проф. (Ресей)
Қара Әбдіуақап	Т. ғ. д., проф. (Түркия)
Қозыбаев Сағымбай	Т. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Лебедева Татьяна	Ф. ғ. д., проф. (Франция)
Нұртазина Роза	Саяси ғ. д., проф. (Қазақстан)
Омашев Намазалы	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Ризун Владимир	Ф. ғ. д. проф. (Украина)
Саид Агил бин Шех	PhD, проф. (Малайзия)
Саудбай Мадияр	PhD, проф. (Қазақстан)
Сердәлі Бекжігіт	Ф. ғ. к., доцент (Қазақстан)
Тахан Серік	Т. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Тоқтағазин Мұратбек	Ф. ғ. к., доцент (Қазақстан)
Халилов Әбдіғани	PhD, проф. (Қырғызстан)
Ченгел Хулия	PhD, проф. (Түркия)
Шайхитдинова Светлана	Филос.ғ.д., проф. (Ресей)
Шалахметов Ғаділбек	Халықаралық Еуразиялық телевидение және радио академиясының академигі (Қазақстан)
Шестеркина Людмила	Ф. ғ. д., проф. (Ресей)
Шульцман Петр	Өнертану ғ. к., доцент (Қазақстан)

Жауапты редактор, компьютерде беттеген: Илияс Құрманғалиев

Жауапты хатшы: Гүлжазира Ертасова

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Қ.Сәтпаев к-сі, 2, 408 б.

Тел.: (7172) 709-500 (ішкі 31413) E-mail: vest_journalism@enu.kz

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы. ЖУРНАЛИСТИКА сериясы

Меншіктенуші: ҚР БЖҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМК.

ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінде 27. 03. 2018 ж. №16995-Ж тіркеу куәлігімен тіркелген.

Мерзімділігі: жылына 4 рет.

Тиражы: 25 дана.

Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Қажымұқан к-сі ,13/1, тел.: (7172) 709-500 (ішкі 31413)

© **Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті**

Editor-in-Chief **Kairat Sak**
Candidate of Philology, Professor (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief **Aitmukhanbet Yesdauletov** *Candidate of Philology, Associate Professor (Kazakhstan)*
Deputy Editor-in-Chief **Gulnar Kendirbai** *PhD, Professor (USA)*

Editorial board

Aldabergenov Kyrykbai	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Asanov Koilybay	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Abdimanov Omirkhan	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Abisheva Vera	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Beisenkulov Ayazbi	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Brown Michael	PhD, Prof. (USA)
Dzylaloshinski Iosif	Doctor of Philology, Prof. (Russia)
Jakyp Baurjan	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Zhussupova Almatay	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Irnazarov Kudrat	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Uzbekistan)
Korkonosenko Sergei	Doctor of Political Sciences, Prof. (Russia)
Kara Abdulvahap	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Turkey)
Kozybayev Sagymbai	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Lebedeva Tatiana	Doctor of Philology, Prof. (France)
Nurtazina Roza	Doctor of Political Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Omashev Namazaly	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Rizun Volodymyr	Doctor of Philology, Prof. (Ukraine)
Syed Agil bin Shekh	PhD, Prof. (Malaysia)
Saubayev Madiyar	PhD, Prof. (Kazakhstan)
Bekzhigit Serdaly	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Takhan Serik	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Toktagazin Muratbek	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Khalilov Abdygani	PhD, Prof. (Kyrgyzstan)
Çengel Hülya	PhD, Prof. (Turkey)
Shaikhitdinova Svetlana	Doctor of Philosophy, Prof. (Russia)
Shalakhmetov Ghadilbek	Academician of the International Eurasian Academy of Television and Radio (Kazakhstan)
Shesterkina Ludmila	Doctor of Philology, Prof. (Russia)
Shultsman Petr	Candidate of Art, Assoc. Prof. (Russia)

Executive editor, computer layout: Ilyas Kurmangalyev
Executive Secretary: Guljazira Yertasova

Editorial address: 2, Satpayev str., of.408, Astana, Kazakhstan, 010008
Tel.: (7172) 709-500 (ext. 31413) E-mail: vest_journalism@enu.kz

Bulletin of the L.N. Gumilyov Eurasian National University. JOURNALISM Series

Owner: Republican State Enterprise in the capacity off economic conduct «L.N. Gumilyov Eurasian National University», Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan.

Registered by Ministry of Information and Communication of the Republic of Kazakhstan.

Registration certificate No 16995-Ж from 27.03. 2018.

Periodicity: 4 times a year Circulation: 25 copies

Address of printing house: 13/1, Kazhimukan str., Astana, Kazakhstan 010008; tel.: (7172) 709-500 (ext.31413)

© **L.N. Gumilyov Eurasian National University**

Главный редактор **Кайрат Сак**
кандидат филологических наук, профессор (Казахстан)

Зам. главного редактора **Айтмуханбет Есдаuletов** к.ф.н., доцент (Казахстан)
Зам. главного редактора **Гульнар Кендирбай** PhD (США)

Редакционная коллегия

Алдабергенов Кырыкбай	Д. ист. н., проф. (Казахстан)
Асанов Койлыбай	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Абдиманов Омирхан	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Абишева Вера	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Бейсенкулов Аязби	К. ф. н., доцент (Казахстан)
Браун Михаил	PhD, проф. (США)
Дзялошинский Иосиф	Д. ф. н., проф. (Россия)
Жакып Бауыржан	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Жусупова Алматай	К. ф. н., доцент (Казахстан)
Ирназаров Кудрат	Д. ист. н., проф. (Узбекистан)
Корконосенко Сергей	Д. полит. н., проф. (Россия)
Кара Абдиуакап	Д. ист. н., проф. (Турция)
Козыбаев Сагимбай	Д. ист. н., проф. (Казахстан)
Лебедева Татьяна	Д. ф. н., проф. (Франция)
Нуртазина Роза	Д. полит. н., проф. (Казахстан)
Омашев Намазалы	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Ризун Владимир	Д. ф. н., проф. (Украина)
Саид Агил бин Шех	PhD, проф. (Малайзия)
Саудбай Мадияр	PhD, проф. (Казахстан)
Сердали Бекжигит	К. ф. н., доцент (Казахстан)
Тахан Серик	Д. ист. н., проф. (Казахстан)
Токтагазин Муратбек	К. ф. н., доцент (Казахстан)
Халилов Абдигани	PhD, проф. (Киргизстан)
Ченгел Хулия	PhD, проф. (Турция)
Шайхитдинова Светлана	Д. филос. н., проф. (Россия)
Шалахметов Гадильбек	Академик Международной Евразийской академии телевидения и радио (Казахстан)
Шестеркина Людмила	Д. ф. н., проф. (Россия)
Шульцман Петр	К. н. искусств., доцент (Казахстан)

Ответственный редактор, компьютерная верстка: Ильяс Курмангалиев
Ответственный секретарь: Гульжазира Ертасова

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. К.Сатпаева, 2, каб. 408
Тел.: (7172) 709-500 (вн. 31413) E-mail: vest_journalism@enu.kz

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия ЖУРНАЛИСТИКА
Собственник: РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК.
Зарегистрирован Министерством информации и коммуникаций РК под номером №16995-Ж от 27. 03. 2018 г.
Периодичность: 4 раза в год.

Тираж: 25 экземпляров.

Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Кажымукана, 13/1, тел.: (7172) 709-500 (вн.31413)

© Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева

Мазмұны

ЖУРНАЛИСТИКА ТАРИХЫ

<i>Садықов С.</i> Ұлттық даму мәселелері мен проблемалары «Қазақ әдебиеті» газетінде	8
--	---

БАСПА ІСІ ЖӘНЕ ИНТЕРНЕТ БАҚ

<i>Тоқтагазин М.Б., Амангелдиева Г.С.</i> Дәстүрлі БАҚ-тың Интернет медиаға көшудегі негізгі құралдары	19
--	----

БАҚ ЖӘНЕ ҚОҒАМ

<i>Білдабекова Ә.Т., Тәжібаев Ғ.Қ.</i> БАҚ және Қазақстандағы цифрландыру жүйесі	24
<i>Есенбекова Ұ.М.</i> Саяси коммуникация жүйесіндегі ашық пікір мен шынайы ақпаратқа деген сұраныс	32
<i>Қунгурова О.Г., Ермоленко В.С.</i> Спорт имиджін болашақта зерттеудің теориялық аспектілері	38
<i>Нурумов К.С., Атанаева М.К., Булдыбаев Т.К., Оспанов У.А., Акоева И.Г.</i> Жарияланған мәтіндік ақпаратты талдауға негізделген қоғамға әсерді бағалау үшін ақпараттандырудың маңыздылығын кешенді бағалау	44

ҚОҒАММЕН БАЙЛАНЫС

<i>Молдабаев Х.С.</i> Денсаулық сақтау ұйымдарындағы PR маманы қызметіндегі 5 негізгі бағыт	53
---	----

ЖАҢА МЕДИА

<i>Асанов К.Д., Малгаждар А.С.</i> Әлемдік ақпаратқа сұраныс: қажеттілік және қолжетімділік	63
<i>Булатова М.Б.</i> Қазақстанда инновациялық медианың негізгі функцияларының жүйелік сипаттамалары: коммуникативтік және прагматикалық аспект.....	72
<i>Құтым Л.Қ., Есенбекова Ұ.М.</i> Жаңа дәуір медиалары және ақпараттық-психологиялық қауіпсіздік мәселелері	82

Contents

HISTORY OF JOURNALISM

Sadykov S. The issues and problems of national development in the newspaper «Kazakh literature»	8
--	---

PUBLISHING AND INTERNET MEDIA

Toktagazin M.B., Amangeldiyeva G.S. The main tools of transition of traditional media to the Internet media	19
--	----

MASS MEDIA AND SOCIETY

Bildebekova A.T., Tazhibayev G.K. Media and Digitalization System in Kazakhstan.....	24
Yessenbekova U.M. Demand for free opinion and objective information in the system of political communication	32
Kungurova O.G., Ermolenko V. S. Theoretical Aspects of Perspective Studying of Sport Image	38
Nurumov K.C., Atanaeva M.K., Buldybaev T.K., Ospanov U.A., Akoeva I.G. Comprehensive assessment of the importance of informative features for assessing the impact on society based on the analysis of published textual information	44

PUBLIC RELATIONS

Moldabayev K.S. 5 main areas of work of a PR specialist in health care organizations	53
---	----

NEW MEDIA

Asanov K.D., Malgazdar A.S. Demand for Worldwide Information: Need and Availability	63
Bulatova M.B. System characteristics of the key functions of innovative media in Kazakhstan: the communicative and pragmatic aspect	72
Kutym L.K., Esenbekova U.M. Issues of information and psychological safety in modern media resources	82

Содержание

ИСТОРИЯ ЖУРНАЛИСТИКИ

<i>Садыков С.</i> Проблематика и вопросы национального развития в газете «Қазақ әдебиеті»	8
---	---

ИЗДАТЕЛЬСКОЕ ДЕЛО И ИНТЕРНЕТ СМИ

<i>Тоқтагазин М.Б., Амангелдиева Г.С.</i> Основные инструменты перехода традиционного СМИ в Интернет медиа	19
--	----

СМИ И ОБЩЕСТВО

<i>Билдабекова А.Т., Тажибаяев Г.К.</i> СМИ и система цифровизации в Казахстане	24
<i>Есенбекова У.М.</i> Спрос на свободное мнение и объективную информацию в системе политической коммуникации	32
<i>Кунгурова О.Г., Ермоленко А.С.</i> Теоретические аспекты перспективного изучения имиджа спорта	38
<i>Нурумов К.С., Атанаева М.К., Булдыбаев Т.К., Оспанов У.А., Акоева И.Г.</i> Комплексная оценка значимости информативных признаков для оценки влияния на социум на основе анализа публикуемой текстовой информации.....	44

СВЯЗЬ С ОБЩЕСТВЕННОСТЬЮ

<i>Молдабаев Х.С.</i> 5 основных направлений работы PR-специалиста в организациях здравоохранения	53
---	----

НОВЫЕ МЕДИА

<i>Асанов К.Д., Малгаждар А.С.</i> Спрос на мировую информацию: потребность и доступность	63
<i>Булатова М.Б.</i> Системные характеристики ключевых функций инновационных медиа Казахстана: коммуникативно-прагматический аспект	72
<i>Кутым Л.К., Есенбекова У.М.</i> Вопросы информационной и психологической безопасности в современных медиа ресурсах	82

FTAMP 19.01.11

Л.Қ. Құтым¹, Ұ.М. Есенбекова²

¹Назарбаев университеті, Астана, Қазақстан

²Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан

Жаңа дәуір медиалары және ақпараттық-психологиялық қауіпсіздік мәселелері

Андатпа. Мақалада бүгінгі медиалардың тұтастай мемлекеттің дамуын өзгертіп жіберетін қабілеті мен мүмкіндігі сарапталады. Бұл жерде медиапсихологияның маңызын төмендетуге болмайды. Бүгінгі бұқаралық коммуникация құралдары, жаңа медиа жүйелері ұдайы дамып отырған, эволюциялық өрісі кең әлеуметтік организм. Автор мақаласында медиапсихологияны жылдам дамып келе жатқан журналистика теориясы мен коммуникативтік саланың құрамдас бөлігі деп қарастырады. Жеке тұлғаның іс-әрекетінің өзгеруін, жеке адамға және топтарға бағытталған медиа-әсерлерді, адамдардың медиа-мәтіндерді қабылдаудағы психологиялық феномендер мен ерекшеліктерді зерттеуді басты назарға алған. Мақалада медиапсихология цифрлық дәуірде пайда болған жаңа ғылыми бағыт деген тұжырым жасалып, талданған.

Түйін сөздер: ақпарат тарату әлеуеті, медиа-әсер, медиа-мәтін, ақпараттық-психологиялық қауіпсіздік, медиа-білім, медиа-сараптама, медиа-терапия.

DOI: <https://doi.org/10.32523/2616-7174-2018-124-3-82-87>

Кіріспе. Ұлттың болашағын ойлаған мемлекеттер ақпараттық қоғамның адам өміріндегі орнын, оның ықпалын жақсы түсінеді. Ақпараттың адам психологиясына әсерін психологиялық ғылымға негізделіп жеке бағыт болып қалыптасып жатқан медиапсихология арқылы білеміз. Медиапсихология жаңадан және жылдам дамып келе жатқан журналистика теориясы мен коммуникативтік саланың құрамдас бөлігі. Бұқаралық медианың ықпалымен жеке тұлғаның іс-әрекетінің өзгеруін, жеке адамға және топтарға бағытталған медиа-әсерлерді, адамдардың медиа-мәтіндерді қабылдаудағы психологиялық феномендер мен ерекшеліктерді зерттеулер – медиапсихологияның басты мәніне жатады.

Қазақ Елінің болашағы жастардың, жаңа ұрпақтың рухани тазалығын, жаңа ұрпақты ұлттық құндылықтарды жоғалтып алмай, елінің нағыз жанашыры болуға қандай шарттар мен әрекеттер қажеттігін зерттеу үшін де медиапсихология өте қажет ғылыми бағыт. Жастар өздерін қоршаған орасан күші бар ақпараттық массивтердің арасынан өзіне қажеттісін, өзіне пайдалысын тауып алуы қажет. Ақпараттың эмоциялық және психологиялық жағдайына оң да, кері де әсері барын білеміз. Жақсы, позитивті ақпаратты қолдану керек. Зиян ақпараттан қорғану керек. Алдымен адам өзін-өзі қорғауы тиіс. Қауіпті ақпараттың қандай екенін ажырата білуі керек және одан қорғанудың тәсілдерін де білуі қажет [1].

Біздің өмірімізді жаулап алған ақпараттық дауылдан қалай қорғануға болады? Оның жолдары бар ма? Міне, осыған ұқсас сұрақтарға медиапсихология жауап береді. Бұл сұрақтарға жауапты біз медиапсихологияның бір-бірімен тығыз байланысты, қолданбалы 3 бағытының көмегімен іздейтін боламыз. Бұл 3 бағыттар мыналар: медиа-аналитика немесе медиа-сараптама; медиа-терапия; медиа-білім.

Медиа-сараптама, медиа-терапия және медиа-білім медиапсихологиялық қорғаныстың қарапайым стратегиясы мен базалық ресурсын құрайды. Медиа-сараптама бұқаралық коммуникациялардағы контентті ақпараттық-психологиялық қауіпсіздік қағидасы тұрғысынан зерттейді. Бұқаралық ақпараттық науқандар кезінде қолданылатын психотехнологиялар мен олардан туындайтын зардаптарды анықтайтын да медиа-сараптама.

Медиа-терапия – патогендік немесе ауыр зардаптар әкелу қасиеті ақпараттық технологиялардан психологиялық қорғанудың жүйесі мен тәсілдерін дайындайды, бұқаралық медианың көмегімен психологиялық сауықтыру, психикалық жағдайын оңалтуды көздей-

ді, бақылауда ұстайтын дұрыс әрекеттерді қалыптастырады, ұлттың және жеке тұлғаның өзін сақтауына көмектеседі. Осының бәрі медиа-терапияның басты мақсаттарына жатады. Медиа-терапия бұқаралық медиа мен қазіргі коммуникативтік технологиялар белгілі бір мақсатты аудиторияға қалай әсер ететіні туралы білімімізді көбейтеді, ақпараттық-психологиялық қорғаныстың жаңа әдіс-тәсілдерін үйретеді.

Медиа-білім бұқаралық медианы тұтынушылардың мүддесіне қызмет етуге бағыттайды, икемдейді және өзінің санасын бұрмалауға жол бермейтін стратегияларды жеке тұлғаға үйретеді. Медиа-білім тұтастай қоғам үшін, журналистердің өздеріне де қажет бағыт. Сананы бұрмалауға арналған манипуляциялық технологиялардың деструктивті күші мен әсерін анықтауға бағытталған медиа-білімнің маңызы осы заман адамдары үшін күшті.

Медиа-сараптама, медиа-терапия және медиа-білім біздің өмірімізде болып жатқан жаңаша тенденциялар мен концептерге жауап бере отырып, медиапсихологиялық қорғаныстың фундаментін түзеді. Концепт идеялардың негізінде жасампаздық, жаңашылдық мазмұны жатыр. Адам мен социумның өзін-өзі тануындағы, ізденуіндегі бағыттарға жауап берумен қатар, олардың дамуындағы оң және теріс пиғылдарды ажыратуға да медиапсихологиялық қорғаныс қажет [2].

Жоғарыда айтылған ақпараттық-психологиялық категорияларды мынандай нақты мысалмен түйіндейік. Сербиялық жазушы Милорад Павич 2002 жылы жазған «Тіршілік» деген әңгімесі бар. Қысқаша мазмұны мынандай: Даласен атты қарапайым жүкті әйел өмірге ерекше бір бала әкелетінін біледі. Ол баланың сезім мүшелері басқа адамдарға ұқсамайтын болып туады деп болжанады. Туған кезде баланың бір көзінде 3 қарашық болғаны анықталған екен.

Ғаламның бір бұрышына баланың салған көзқарасы жарықтың жылдамдығынан да тез жылдамдықпен көретін болады. Оның бір қарашығы ұйықтап жатса, екінші қарашығы мәңгілікке қарап тұрады, үшінші қарашығы келесі көшеде немесе келесі бұрылыста не болып жатқанын анық көре алады. Бұндай ғажайыпқа таң қалған жаңағы әйел: «Балам кімге ұқсайды, әкесіне ме, маған ба?» деп сұрайды. Сонда оған: «Ол ешкімге де ұқсамайтын болады. Сіздер өздеріңіз сол балаға ұқсай бастайсыздар» деп жауап беріледі. Әңгіме Даласеннің таңғаларлық жағдайда бір өлімнен қалуымен аяқталады. Даласенді көре алмай, бойын қызғаныш өртеген Исидора атты бір әйел оны атып өлтірмекші болады. Бірақ есі шыққан Исидора Даласенге көздеген револьверін ата алмайды. Өйткені, револьвердің оқ шығатын ұңғымасынан өзіне қарап тұрған Даласеннің көзіндегі 3 қарашықты көреді. Осы 3 қарашығы арқылы Даласен көрші үйдің қараңғы дәлізінде өзін атпақшы болып жасырынған Исидораны да, револьвердің ұңғымасындағы 6,35 калибрлі оқты да көреді. Ол ештеңе болмағандай Исидораға басын сәл изеп амандасып, қараңғыға сүңгіп кете барады [3].

Жаңа ғасырдың түрі де, мазмұны да, сипаты да бөлек. Біз адамзат баласы бұрын көрмеген ақпараттық технологиялардың дамыған ортасында өмір сүрудеміз. Қазіргі ұрпақты «қағазсыз ұрпақ», «цифрлық ұрпақ» деп атайды. Өйткені, олар қағазға жазылған кітапты да, мәтіндерді де оқымайды. Енді 15-20 жылда қағаз бетіндегі мәтіндер архаизм болып, қағазға басылған кітаптар өте қымбат болып, оларды тек элиталар, бай адамдар оқуы мүмкін. Бүгін Леонардо да Винчи, Микеланджело, Ван Гог, Клод Мане, Салвадор Дали сияқты суретшілердің картиналары Сотбис, Кристис аукцион үйлерінде 15-20 миллион долларға сатылса, енді 50-60 жылда әлем классиктерінің кітаптары да аукциондарда бірнеше миллиондаған долларға сатылмасына кім кепіл.

Міне, Даласен сияқты әйелдің ішіндегі баласы қаншалықты ғажайып болса, ертеңгі ұрпақтың бойындағы қасиеттер де таңғаларлық болуы мүмкін ғой. Қазірдің өзінде жоғары технологиялық құралдарды еркін меңгерген жастар өздерінің ата-анасына Интернет пен смартфондардың түрлі функцияларын үйретіп жатады. Ақпараттық ғасырдың жұмбағы да осында жасырынған.

М.В.Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университетінде «Адам медиапсихологияның объектісі және субъектісі» атты ұжымдық монография шықты. Онда бірнеше сала бойынша университеттің 27 ғалымының ізденістері негізінде медиапсихология «цифрлық дәуірде пайда болған жаңа ғылым» ретінде зерттелген. Ақпараттың таралуын, оның адамға әсер ету қасиеттерін пайдаланған бұқаралық медиалардың керемет нәтижелерге жететіні қазір дәлелденген қағида. Ақпарат миллиондаған аудиторияға таралып ұйымдастыру, жұмылдыру және басқа да әлеуметтік функцияларды атқарады. Бұқаралық коммуникацияның 5 әлеуметтік функциясы:

1. Ақпараттық функция, яғни, ақпарат тарату функциясы;
2. Әлеуметтендіру немесе тәрбиелеу функциясы;
3. Аудиторияға таралатын ақпарат арқылы қоғам мүшелерін қандай да бір әрекетке жұмылдыру функциясы;
4. Қоғамда белгілі бір эмоциялық-психологиялық тонусты, көңіл-күйді қалыптастыру функциясы;
5. Қоғамдағы түрлі топтар арасындағы коммуникацияны, байланысты сақтау функциясы.

Осы аталған функциялардың бәрінде ортақ қатысатын бұқаралық коммуникацияның басты функциясы – психологиялық және интеграциялық-коммуникациялық функция. Бұқаралық коммуникация психологиялық категориялардың көмегімен жеке тұлғалардың санасына ерекше ықпал етеді. Бұқаралық медианың психологиялық табиғаты ерекше зерттеуді қажет ететін феномен, құбылыс. Бұқаралық коммуникациядағы адамның орны туралы терең білімді біз медиапсихологиядан да табамыз [4].

Адамдардың көңіл-күйін, жүріс-тұрысы мен мінез-құлқын өзгерту үшін психологиялық технологиялар мен тәсілдерді зерттеудің маңызын алғашқылардың бірі болып неміс психологы Петер Винтерхофф-Шпурк айтқан. Ғаламдық деңгейде, аймақтық деңгейде немесе Қазақстанның көлемінде болсын бұқаралық медианың адам мен қоғамның, тұтастай мемлекеттің дамуын өзгертіп жіберетін қабілеті мен мүмкіндігі күшті. Сондықтан да, медиапсихологияның маңызын төмендетуге болмайды [5].

Әлеуметтану мен саясаттану ғылымында «депривация» ұғымы адамдардың, қоғамдық топтардың өмірлік қажеттілігін қанағаттандыру мүмкіндіктерінің азаюына, кемуіне немесе сондай мүмкіндіктен айырылуына қатысты әлеуметтік процестерді сипаттауда қолданылады. Жаңа цифрлық медиалар қоғам мен адам өмірінде депривациялық құбылыстардың күшеюіне жол ашты. Өйткені, бұқаралық медиалар мен ондағы медиапсихологиялық тәсілдердің сапалы жетілуінің нәтижесінде адам мен қоғам өмірдің шынайы, объективті картинасын көру мүмкіндігінен айырылды. Жарнама беруші де, билік құрылымы да, билікке қарсы саяси күштер де ақпаратты өзінің мүддесіне сай бұрмалап, адамның санасына өздеріне қажетті образдар мен пікірлерді, көзқарастарды жарыса таңа бастады.

Әлемде болып жатқан саяси шиеленістер, әскери қақтығыстар, террорлық сойқандардың барлығы бізге тура ақпарат күйінде емес, бұрмаланған, интерпретацияланған формада келіп жетеді. Оның ішінен шындық пен өтірікті, ақ пен қараны аршып алу үшін де жоғары кәсіби біліктілік, сол мәселелерді кәсіби деңгейде сараптай алатын маман болу керек. Міне, бүгінгі күнгі адамдардың ақпаратқа деген, білімге деген өмірлік қажеттіліктерінің депривацияға ұшырауын осындай көріністер арқылы түсіндіреміз [6].

Медиапсихологияның басты категорияларына «адамдардың байланысы мен ықпалдасуынан туындаған шығармашылықты» жатқызуға болады. Екінші категорияға ақпараттық қауіпсіздік пен коммуникативтік байланыстың ашықтығын жатқызамыз.

Ақпарат – қазіргі замандағы адамдардың өмір сүру ортасы. Бізді қоршаған ақпараттар ағынынан қорғану мүмкін емес. Бүгінгі адамның өзі де ақпаратсыз өмір сүре алмайды. Адамдардың психологиялық және физиологиялық денсаулығы бізді қоршаған ақпараттың сапасына тәуелді екенін психологтар дәлелдеп отыр. Ақпараттық органның «экологиялық

қауіпсіздігі» деген критерий бар. Бізге күштеп таңылатын, тықпаланатын ақпараттың психологиямызға, эмоциялық күйімізге теріс әсерінен қорғану үшін де ақпараттың «экологиялық критерийлерге» сай екендігін анықтау қажет [7].

Ақпараттың «экологиялық критерийлерге» сәйкестігін қамтамасыз ету үшін және адамдарды психологиялық зақым алудан қорғау үшін мынандай тәсілдерді телевизия мен радио эфирінен аластатқан дұрыс: ерекше бір қайғының, торығуының үстінде адамды ешқашан камераға түсіруге болмайды; адамды кемсіту, қорлау, абыройын түсіру жағдайында көрсетуге болмайды; моральдық және физиологиялық жәбірлеуді, азаптауды көрсетуге болмайды; эфирде қылмыскерге, зорлаушыға сөз беруге болмайды. Бұл оның қылмысын түсіндіру, рақымшылық жасау ретінде қабылдануы мүмкін; қылмыстың құрбаны болған адамды тура немесе жанама түрде айыптауға, жазғыруға, сөгуге болмайды; жәбірленушіге қаратып мысқылдау, мазақтау, оны әжуалауға болмайды [8].

Осылайша медиапсихологияның басты категорияларына – түрлі формаларда кездесетін бұқаралық коммуникацияның психодинамикасы жатады. Бұл категорияларға қосымша тағы да медианы бұрмалау тәсілі ретінде қолдану, әлеуметтік терапия, ақпараттық психоз деген категорияларды бірлесіп қарау қажет.

Бүгінгі бұқаралық коммуникация құралдары, жаңа медиа жүйелері ұдайы дамып отырған, эволюциялық өрісі кең әлеуметтік организм. Ақпарат тарататын әлеуеті бар әрбір бұқаралық медианың қызметіндегі тек пайдалы нәтижелерін көріп, оның тудыратын қауіптерін ұмытуға тағы болмайды. Болашақта бұқаралық коммуникация құралдары мемлекеттің әскери әлеуетінен асып кететін потенциалға ие болатыны күмәнсіз мәселе. Оны бүгінгі өміріміздің өзі дәлелдеп отыр. Жаңа ақпараттық технологиялардың үдемелі дамуы бұқаралық медиалардың рөлін күшейтті, олардың әлеуеті тұтастай елдің, ұлттардың қауіпсіздігін жойып жібере алатындай дәрежеге өсті. Тәуелсіз ел болып даму үшін Қазақ Елінің ақпараттық саясаты ақпараттық-психологиялық критерийлерге толық жауап беретін қағидалар негізінде түзілуі тиіс екенін өмірдің өзі талап етуде. Осыны ұдайы назарда ұстап, елдің болашақ бейнесін дұрыс қалыптастыруда жаңашыл бағыттағы білім мен рухани тереңдік қажет екенін естен шығармаған жөн.

Әдебиеттер тізімі

- 1 Грачев Г. В. Личность и общество: информационно-психологическая безопасность и психологическая защита. / Г.В. Грачев. – Москва: ПЭРСЭ, 2003. – 156 с.
- 2 Гулевич О. А. Психология коммуникации. / О.А. Гулевич – Москва: НОУ ВПО Московский психолого-социальный институт, 2008. – 205 с.
- 3 Павич Милорад. Хазарский словарь. – Москва: Азбука-Аттикус, 2016. – 194 с.
4. Лебедева Н.М. Введение в этническую и кросс-культурную психологию. –Москва, 1998. – 136 с.
- 5 Винтерхофф-Шпурк П. Медиапсихология. Основные принципы. Москва.: Издательство гуманит. университета, 2007. – 246 с.
- 6 Мельник Г. С. Mass-media: психологические процессы и эффекты. – Санкт-Петербург Вагриус, 1998. – 143 с.
- 7 Шлыкова О. В. Феномен мультимедиа. Технологии эпохи электронной культуры. – Москва: МГУКИ, 2003. – 230 с.
- 8 Ануфриев А.Ф., Барабанщикова Т.А., Рыжкова А.Н. Психологические методики изучения личности: Практикум / под. ред. проф. А.Ф.Ануфриева. – Москва: Ось-93, 2008. – 106 с.

Л.К. Кутым¹, У.М. Есенбекова²

¹Назарбаев Университет, Астана, Қазақстан

²Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Астана, Қазақстан

Вопросы информационной и психологической безопасности в современных медиа ресурсах

Аннотация. В статье рассматривается способность современных медиа изменить ход развития целого государства. Здесь не может быть уменьшена значимость медиапсихологии. Сегодняшние средства массовых коммуникаций, новые медиа системы являются социальными организмами, которые постоянно развиваются, эволюционно расширяются.

Автор рассматривает медиапсихологию как неотъемлемую часть быстро развивающейся теории журналистики и коммуникативной сферы. Проанализированы психологические феномены и особенности в изменениях поведения личности, воздействия средств массовой информации на человека или на социум, доступа людей к средствам массовой информации.

В статье резюмируется, что медиапсихология является новым мультидисциплинарным направлением, которая появилась в эпоху цифровых технологий.

Ключевые слова: потенциал распространения информации, медиа-воздействие, медиа-текст, информационно-психологическая безопасность, медиа-образование, медиа-анализ, медиа-терапия.

L.K. Kutym¹, U.M. Esenbekova²

¹Nazarbayev University, Astana, Kazakhstan

²L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan

Issues of information and psychological safety in modern media resources

Abstract. The article examines the ability of modern media to change the course of development of a whole state. The value of media psychology cannot be reduced. Nowadays mass media systems are social organisms that are constantly evolving.

The author considers media psychology as an integral part of the rapidly evolving theory of journalism and the communicative sphere. Psychological phenomena and peculiarities in changes in the behavior of the individual, the impact of the media on the individual or on society and people's access to the media have been analyzed.

The article summarizes that media psychology is a new multidisciplinary trend that emerged in the digital age.

Keywords: the potential of information dissemination, media impact, media text, information and psychological security, media education, media analysis, media therapy.

References

- 1 Grachev G. V. Lichnost i obshchestvo: informatsionno-psihologicheskaya bezopasnost i psihologicheskaya zaschita [Personality and Society: Information-Psychological Security and Psychological Protection]. (PEERC, Moscow, 2003, 156 p.). [in Russian]
- 2 Gulevich O. A. Psihologiya kommunikatsii. / O.A. Gulevich. [Psychology of communication]. (Moscow Psychological and Social Institute, Moscow, 2008, 205 p.). [in Russian]
- 3 Pavich Milorad. Hazarskiy slovar. [Khazar Dictionary]. (Azbukha-Attikus, Moscow, 2016, 194 p.). [in Russian]

- 4 Lebedeva N.M. Vvedenie v etnicheskuyu i kross-kulturnuyu psihologiyu. [Introduction to ethnic and cross-cultural psychology]. (Moscow, 1998, 136 p.). [in Russian]
- 5 Vinterhoff-Shpurk P. Mediapsihologiya. Osnovnyie printsipyi. [Mediapsychology. Basic principles]. (Moscow: Publishing house humanitet. University, 2007, 246 p.). [in Russian]
- 6 Melnik G. S. Mass-media: psihologicheskie protsessy i efektyi. [Mass media: psychological processes and effects]. (Vagrius, St. Petersburg, 1998, 143 p.). [in Russian]
- 7 Shlyikova O. V. Fenomen multimedia. Tehnologii epohi elektronnoy kulturyi. [The phenomenon of multimedia. Technologies of the era of electronic culture]. (MGUKI, Moscow, 2003, 230 p.). [in Russian]
- 8 Anufriev A.F., Barabanschikova T.A., Ryzhkova A.N. Psihologicheskie metodiki izucheniya lichnosti. [Psychological methods of studying personality: Workshop]. (Oss-93, Moscow, 2008, 106 p.). [in Russian]

Авторлар туралы мәліметтер:

Құтым Л.Қ. – Назарбаев университетінің Мемлекеттік саясат Жоғары мектебінің магистранты, Астана, Қазақстан.

Есенбекова Ұ.М. – қауымдастырылған профессор, филология ғылымдарының кандидаты, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан.

Kutym L.K. – Master in Public Policy, Graduate School of Public Policy Nazarbayev University, Astana, Kazakhstan.

Yessenbekova U.M. – Associate Professor, cand. sci (philology) L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan.

**«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы.
Журналистика сериясы» журналында мақала жариялау ережесі**

1. Журналдың мақсаты. Қазақ баспасөзінің тарихы, журналистиканың теориялық және қолданбалы ғылымдары, қоғаммен қатынасы, көсемсөзі, баспасөз қызметі туралы мұқият тексеруден өткен материалдарды жариялау.

2. Журналда мақаланы жариялаушы автор Ғылыми басылымдар бөліміне (мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қаласы, Қ. Сәтпаев көшесі, 2, Л. Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Бас ғимарат, 408 кабинет) қолжазбаның қол қойылған 1 дана қағаз нұсқасын тапсыру және Word форматындағы нұсқасын vest_phil@enu.kz электрондық поштасына жіберу қажет. Қағазға басылған мақала мәтіні мен электронды нұсқасы бірдей болулары қажет. Мақаламен бірге автордың жұмыс орнынан Ілеспе хат та тапсырылуы қажет. Мақалалар **қазақ, орыс, ағылшын** тілдерінде қабылданады.

3. Авторлардың редакцияға мақалаларды жіберуі «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысында» басуға және шет тіліне аударып, қайта басуға келісімін білдіреді. Автор мақаланы редакцияға жіберу арқылы өз туралы мәліметтің дұрыстығына, мақала көшірілмегендігіне (плагиаттың жоқтығына) және басқа да заңсыз көшірмелердің жоқтығына, барлық көшірмелердің, кестелердің, сұлбалардың, иллюстрациялардың тиісті түрде рәсімдеуіне кепілдеме береді.

4. Ұсынылатын мақала көлемі (жекедеректер мен әдебиеттер тізімін қоса):

- мақалалар үшін - 8 ден 16 бетке дейін;
- сын пікірлер (монографияға, кітапқа) және конференция туралы пікір - 6 дан 12 бетке дейін.

5. Мақала мәтінінің пішіні:

- Microsoft Word (docx) форматындағы файлда;
- Times New Roman шрифінде;
- жақтау жолағы 2x2x2x2;
- 1 жоларалық интервалы;
- 14 кегл;
- мәтінді жақтау көлеміне сәйкестендіру керек;
- Әрбір азатжол қызыл сызықтан басталуы қажет (1 см шегініс);
- транслитерация Library of Congress (LC) жүйесінде жасалуы керек.

Мақаланы құру сұлбасы:

XҒТАР <http://grnti.ru/> - бірінші жолдың сол жақтауында;

Автор(лар) туралы метамәліметтердің мазмұны (Рәсімдеу үлгісі / Образец оформления статьи / Template қараңыз)

Автор(лар)дың аты-жөні – жолдың ортасында қою әріппен жазылады;

Мекеменің толық атауы, қаласы, мемлекеті (егер авторлар әртүрлі мекемелерде жұмыс істесе, онда автордың тегі мен тиісті мекеменің қасында бірдей белгіше қойылады)

Автор(лар)дың E-mail-ы – жақша ішінде (курсивпен);

Мақала атауы – жолдың ортасында (жартылай қоюмен)

Аңдатпа – (100-200 сөз) формуласыз, мақаланың атауын мейлінше қайталамауы қажет; әдебиеттерге сілтемелер болмауы қажет; мақаланың құрылысын (кіріспе, зерттеу әдіснамасы мен әдістемесі, зерттеу нәтижелері, қорытынды) сақтай отырып, мақаланың қысқаша мазмұны берілуі қажет.

Түйін сөздер («Түйін сөздер» сөз тіркесі жартылай қоюмен белгіленеді) (5-8 сөз немесе сөз тіркестері) - Түйін сөздер зерттеу тақырыбын өте дәл бейнелеу керек, сонымен қатар, ақпараттық-ізвестіру жүйелерінде мақаланы жеңіл табуға мүмкіндік беретін мақала мәтінінің терминдерін және де басқа маңызды ұғымдарды қамтуы қажет.

Мақаланың негізгі мәтіні кіріспені, мақсат пен міндеттерді қоюлуын, зерттеу тақырыбы бойынша жұмыстардың шолуын, зерттеу әдістерін, нәтижелер/талқылау қорытынды қамтуы қажет (жоларалық интервал - 1, азат жол «қызыл жолдан» - 1 см, беттеу жолағы – еніне сай жасалады.

Кестелер, суреттер – аталғаннан кейін орналастырылады. Әр иллюстрация қасында оның аталуы болуы қажет. Сурет айқын әрі сканерден өтпеген болуы керек.

Мақаладағы формулалар тек мәтінде оларға сілтеме берілсе ғана нөмірленеді.

Жалпы қолданыста бар аббревиатуралар мен қысқартулардан басқаларына міндетті түрде алғаш қолданғанда түсініктеме берілуі қажет.

Қаржылай көмек туралы ақпарат бірінші бетте көрсетіледі.

Әдебиеттер тізімі. Мәтінде әдебиеттерге сілтеме тікжақшаға алынады. Мәтіндегі әдебиеттер тізіміне сілтемелердің нөмірленуі мәтінде қолданылуына қатысты жүргізіледі: мәтінде кездескен әдебиетке алғашқы сілтеме [1, 153 б.] арқылы, екінші сілтеме [2, 185 б.] арқылы т.с.с. жүргізіледі. Мақаланың негізгі мәтініндегі кітапқа сілтеме қолданылған беттерді көрсету керек (мысалы, [1, 45 б.].

Жарияланбаған еңбектерге сілтемелер жасалмайды. Сонымен қатар, рецензиядан өтпеген басылымдарға да сілтемелер жасалмайды (әдебиеттер тізімін, әдебиеттер тізімінің ағылшынша әзірлеу үлгісін төмендегі мақаланы рәсімдеу үлгісінен қараңыз).

Мақала соңындағы әдебиеттер тізімінен кейін библиографиялық мәліметтер орыс және ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса), қазақ және ағылшын тілінде (егер мақала орыс тілінде жазылса), орыс және қазақ тілінде (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса) беріледі.

Авторлар туралы мәлімет: аты-жөні, ғылыми атағы, қызметі, жұмыс орны, жұмыс орнының мекенжайы, телефон, e-mail – қазақ, орыс және ағылшын тілінде толтырылады.

6. Қолжазба мұқият тексерілген болуы қажет. Техникалық талаптарға сай келмеген қолжазбалар қайта өңдеуге қайтарылады. Қолжазбаның кейін қайтарылуы, оның журналда басылуына жіберілуін білдірмейді.

7. Электронды корректурамен жұмыс істеу. Ғылыми басылымдар бөліміне түскен мақалалар жабық (анонимді) тексеруге жіберіледі. Эксперттер ұсынылған мақалаға оның жариялау мүмкіндігі, жақсарту қажеттілігі немесе қабылданбауы туралы дәлелді қорытындысын қамтитын жазбаша сын пікір береді. Жарамсыз деп таныған мақала қайтара қарастырылмайды. Мақаланы түзетуге ұсыныс берген жағдайда авторлар үш күн аралығында мақаланың корректурасын жіберу керек. Мақаланың түзетілген нұсқасы мен автордың рецензентке жауабы редакцияға жіберіледі. Оң сын пікірлер алған мақалалар оларды талқылау және басылымға бекіту үшін журналдың редакциялық алқасына ұсынылады.

Журнал жиілігі: жылына 4 рет.

8. Төлемақы. Басылымға рұқсат етілген мақала авторларына келесі реквизиттер бойынша төлем жасау қажет (ЕҰУ қызметкерлері үшін - 4500 тенге; басқа ұйым қызметкерлеріне - 5500 тенге).

Реквизиттер:

РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
Столичный филиал АО «Цеснабанка»

КБЕ 16

БИН 010140003594

БИК TSES KZ KA

Счет в кодировке IBAN –

KZ 91998 BTV 0000003104

«За публикацию ФИО автора»

Provision on articles submitted to the journal “Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University. Journalism Series”

1. Publication of carefully selected original scientific works in the field of journalism, publication of materials devoted to the scientific issues of the direction of historical, theoretical and applied research of journalism, public relations, journalism, publishing.

2. An author who wishes to publish a paper in the journal must submit the paper in one hard copy (printed version), signed by the author, to the scientific publication office (at the address: 010008, the Republic of Kazakhstan, Astana, Satpayev St., 2. The L.N. Gumilyov Eurasian National University, Main Administrative Building, Office 408) and by e-mail vest_phil@enu.kz in Word format. At the same time, strict compliance between Word-version and the hard copy is required. And also the authors need to submit a cover letter.

Language of publications: Kazakh, Russian, English.

3. Submission of papers to the scientific publication office means the authors’ consent to the right of the Publisher, the L.N. Gumilyov Eurasian National University, to publish papers in the journal and their re-publication in any foreign language. By submitting the text of the paper for publication in the journal, the author guarantees the correctness of all information about themselves, lack of plagiarism and other forms of unauthorized use in the article, proper formulation of all borrowings of text, tables, diagrams, and illustrations.

4. The recommended volume of the paper (including metadata and references):

- for papers – between 8-16 pages;
- for reviews (of monographs, books), reviews on conferences – between 6-12 pages.

5. Text formatting requirements:

- Microsoft Word file format (docx);
- Times New Roman font;
- the size of the fields 2 * 2 * 2 * 2;
- line spacing 1,
- size 14;
- text alignment in width;
- each paragraph beginning with the main line (indent 1 cm);
- transliteration is carried out according to the Library of Congress (LC) system.

Structure of the article:

IASTI <http://grnti.ru/> – first line, left

The content of the metadata about the author (see Рәсімдеу үлгісі / Paper template)

Initials and Surname of the author (s) – center alignment, italics

Full name of the affiliation, city, country (if the authors work in different organizations, you need to put the same icon next to the name of the author and the corresponding organization)

Author’s e-mail (s) – in brackets (italics)

Paper title – center alignment (bold)

Abstract (100-200 words) must not contain formulas or repeat the content of the paper; it must not contain bibliographic references; it must reflect the summary of the paper, preserving the structure of the paper – introduction, methodology and research methods, research results, conclusion.

Key words (the phrase «Keywords» is bold) (5-8 words/word groups). Keywords must be extremely accurate to reflect the subject area of the study, include terms from the text of the paper and other important concepts that make it possible to facilitate and expand the possibilities of finding the paper by means of an information retrieval system).

The main text of the paper must contain an introduction, setting goals and objectives, a review of works on the research topic, research methods, results / discussions conclusion / conclusions – line spacing – 1, «main line» indent – 1 cm, justified alignment.

Tables, figures must be placed after the mention. Each illustration must be followed by the inscription. Figures should be clear, clean, and unscanned. Only those formulas referenced in the text are subjected to numbering.

All abbreviations and shprtenings, with the exception of obviously well-known, must be decoded when first used in the text.

Information about the financial support of the work is indicated on the first page in the form of a footnote.

References. In the text, references are indicated in square brackets. References must be numbered strictly in the order of mention in the text. The first reference in the text to a reference must have the number [1, 153 p.], the second – [2, 185 p.], Etc. The reference to the book in the main text of the article should be accompanied by an indication of the pages used (for example, [1, 45 p.]). Links to unpublished works are not allowed. Undesirable references to unlicensed publications are not recommended (examples of the description of the list of references, descriptions of the list of references in English, see below in the sample article).

At the end of the paper, after the list of references, it is necessary to indicate bibliographic data in Russian and English (if the paper is in Kazakh), in Kazakh and English (if the paper is in Russian) and in Russian and Kazakh (if the paper is in English language).

Information about the authors: last name, first name, patronymic, scientific degree, position, affiliation, full business address, telephone, e-mail – in Kazakh, Russian and English.

6. The manuscript must be carefully verified. Non-compliant manuscripts will be returned for revision. Returning for revision does not mean that the manuscript has been accepted for publication.

7. Work with electronic proofreading. Papers submitted to the Department of Scientific Publications (editing office) are sent for anonymous review. Experts give a written review of the submitted paper with a reasoned conclusion about the possibility of its publication, the need to send for revision or (rejection) of the paper. Papers that have received a negative review are not accepted for reconsideration. Authors should, within three days, send the proofreading of the paper if it is decided to finalize the paper. Corrected versions of papers and the author's response to the reviewer are sent to the editor. Papers with positive reviews are submitted to the editorial board of the journal for discussion and approval for publication.

Periodicity of the journal: 4 times a year.

8. Payment. Authors who have received a positive opinion on publication must pay to the following banking details (for ENU employees – 4,500 KZT, for outside organizations – 5,500 KZT):

Реквизиты:

РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
Столичный филиал АО «Цеснабанка»

КБЕ 16

БИН 010140003594

БИК TSES KZ KA

Счет в кодировке IBAN –

KZ 91998 ВТВ 0000003104

«За публикацию ФИО автора»

Положение о рукописях, представляемых в журнал «Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия: Журналистика»

1. Цель журнала. Публикация тщательно отобранных оригинальных научных работ в области журналистики, публикации материалов посвященных научным вопросам исторических, теоретических и прикладных исследований журналистики, связи с общественностью, публицистики, издательского дела.

2. Автору, желающему опубликовать статью в журнале, необходимо представить рукопись в твердой копии (распечатанном варианте) в одном экземпляре, подписанном автором, в Отдел научных изданий (по адресу: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Сатпаева, 2, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Учебно-административный корпус, каб. 408) и по e-mail vest_phil@enu.kz. При этом должно быть строго выдержано соответствие между Word-файлом и твердой копией. А также авторам необходимо представить сопроводительное письмо.

Язык публикаций: казахский, русский, английский.

3. Отправление статей в редакцию означает согласие авторов на право Издателя – Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева – публикации статей в журнале и переиздания их на любом иностранном языке. Представляя текст работы для публикации в журнале, автор гарантирует правильность всех сведений о себе, отсутствие плагиата и других форм неправомерного заимствования в рукописи, надлежащее оформление всех заимствований текста, таблиц, схем, иллюстраций.

4. Рекомендованный объем (включая метаданные и список литературы):

- для статей – от 8 до 16 страниц;
- для рецензий (на монографии, книги), отзывов о конференциях – от 6 до 12 страниц.

5. Требования к форматированию текста:

- формат файла Microsoft Word (docx); – шрифт Times New Roman;
- размер полей 2*2*2*2; – междустрочный интервал 1; – кегль 14;
- выравнивание текста по ширине;
- каждый абзац должен начинаться с красной строки (отступ 1 см);
- транслитерация осуществляется по системе Library of Congress (LC).

Схема построения статьи:

ГРНТИ <http://grnti.ru/> – первая строка, слева

Содержание метаданных об авторе (см. Рәсімдеу үлгісі / Образец оформления статьи / Template)

Инициалы и фамилия автора(ов) – выравнивание по центру (жирным)

Полное наименование организации, город, страна (если авторы работают в разных организациях, необходимо поставить одинаковый значок около фамилии автора и соответствующей организации)

E-mail автора(ов) – в скобках (начертание курсивом)

Название статьи – выравнивание по центру (начертание полужирным)

Аннотация (100-200 слов) не должна содержать формулы, по содержанию повторять название статьи; не должна содержать библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи – введение, методологию и методику исследования, результаты исследования, заключение.

Ключевые слова (словосочетание «Ключевые слова» выделяется полужирным) (5-8 слов/словосочетаний). Ключевые слова должны предельно точно отражать предметную область исследования, включать термины из текста статьи и другие важные понятия, позволяющие облегчить и расширить возможности нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы).

Основной текст статьи должен содержать введение, постановку цели и задач, обзор работ по теме исследования, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы – межстрочный интервал – 1, отступ «красной строки» – 1 см, выравнивание по ширине.

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания. С каждой иллюстрацией должна следовать надпись. Рисунки должны быть четкими, чистыми, несканированными. В статье нумеруются лишь те формулы, на которые по тексту есть ссылки.

Все аббревиатуры и сокращения, за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

Сведения о финансовой поддержке работы указываются на первой странице в виде сноски.

Список литературы. В тексте ссылки обозначаются в квадратных скобках. Ссылки должны быть пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1, 153 с.], вторая - [2, 185 с.] и т.д. Ссылка на книгу в основном тексте статьи должна сопровождаться указанием использованных страниц (например, [1, 45 с.]). Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на нецензурируемые издания (примеры описания списка литературы, описания списка литературы на английском языке см. ниже в образце оформления статьи).

В конце статьи, после списка литературы, необходимо указать библиографические данные на русском и английском языках (если статья оформлена на казахском языке), на казахском и английском языках (если статья оформлена на русском языке) и на русском и казахском языках (если статья оформлена на английском языке).

Сведения об авторах: фамилия, имя, отчество, научная степень, должность, место работы, служебный адрес, телефон, e-mail – на казахском, русском и английском языках.

6. Рукопись должна быть тщательно выверена. Рукописи, не соответствующие техническим требованиям, будут возвращены на доработку. Возвращение на доработку не означает, что рукопись принята к опубликованию.

7. Работа с электронной корректурой. Статьи, поступившие в Отдел научных изданий (редакция), отправляются на анонимное рецензирование. Эксперты дают письменную рецензию на представленную статью с мотивированным заключением о возможности ее опубликования, необходимости направить на доработку или (отклонении) статьи. Статьи, получившие отрицательную рецензию, к повторному рассмотрению не принимаются. Авторам в течение трех дней необходимо отправить корректуру статьи в случае принятия решения о доработке статьи. Исправленные варианты статей и ответ автора рецензенту присылаются в редакцию. Статьи, имеющие положительные рецензии, представляются редколлегии журнала для обсуждения и утверждения для публикации.

Периодичность журнала: 4 раза в год.

8. Оплата. Авторам, получившим положительное заключение к опубликованию, необходимо произвести оплату по следующим реквизитам (для сотрудников ЕНУ – 4500 тенге, для сторонних организаций – 5500 тенге):

Реквизиты:

РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
Столичный филиал АО «Цеснабанка»

КБЕ 16

БИН 010140003594

БИК TSES KZ KA

Счет в кодировке IBAN –

KZ 91998 BTV 0000003104

«За публикацию ФИО автора»

Редактор: **Қайрат САҚ**
Жауапты хатшы: **Гүлжазира ЕРТАСОВА**
Дизайн: **І.Р. Құрманғалиев**

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
ХАБАРШЫСЫ. Журналистика сериясы.
-2018. - 3 (124). - Астана: ЕҰУ. 95-б.
Шартты б.т. - 11.8 Таралымы - 25 дана

Мәтін мазмұнына типография жауап бермейді.

Редакция мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы,
Астана қаласы, Қ. Сәтпаев көшесі, 2.
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Тел.: (87172) 709-500 (ішкі 31-413)

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
баспасында басылды